

METODIKA TVORBY HRUBÉHO FIXNÍHO KAPITÁLU V CESTOVNÍM RUCHU SATELITNÍ ÚČET CESTOVNÍHO RUCHU ČESKÉ REPUBLIKY

1 METODICKÉ VYMEZENÍ

Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK) je důležitou složkou popisu a analýzy jednotlivých odvětví cestovního ruchu. Je platnou součástí satelitního účtu cestovního ruchu (TSA). Podle metodiky ESA 1995 tvoří tvorba hrubého fixního kapitálu (P.51) spolu se změnou stavu zásob a čistým pořízením cenností položku nazývanou tvorba hrubého kapitálu.

Tedy tvorba hrubého kapitálu se skládá z:

- a) tvorby hrubého fixního kapitálu (P.51);
- b) změny stavu zásob (P.52);
- c) čistého pořízení cenností (P.53).

Protože druhá a třetí jmenovaná položka reprezentují pouze velmi malou část tvorby hrubého kapitálu (kolem 1/20 v národním hospodářství), TSA se zabývá pouze jeho nejdůležitější částí. Metodický rámec pro tuto oblast představují především následující dokumenty:

- Tourism Satellite Account: Recommended Methodological Framework¹
- Evropský systém účtů ESA 1995²

Problematika THFK v jednotlivých odvětvích cestovního ruchu je obsahem tabulky TSA T8.

2 ZDROJE DAT

Při sestavování se využívají podklady ze dvou hlavních zdrojů:

- Údaje o THFK v národním účetnictví (NÚ)
- Dopočtená data - oddíl A052 statistických výkazů

Údaje o THFK v národním účetnictví

V ČSÚ sestavuje ukazatele o THFK Oddělení nefinančních aktiv v rámci ročních národních účtů, a to především na základě statistických zjišťování organizovaných u všech institucionálních sektorů. Kromě toho se provádí celá řada dalších úprav, které mají za následek korekce statisticky zjištěných údajů: doplnění dodatečně statisticky zjištěných údajů, extrapolace, modely a propočty, ověřování věrohodnosti dat, metodické úpravy (mj. finanční leasing), příp. doplnění statisticky nepodchycených údajů.³

Roční údaje o tvorbě hrubého fixního kapitálu jsou sestavovány s využitím čtyř klasifikací:

¹ Základní manuál tvorby TSA vytvořený světovými i evropskými organizacemi (EUROSTAT, WTO, OECD, OSN) z roku 2000. V současné době již existuje novější verze TSA:RMF 2008.

² Mj. obsahuje metodiku tvorby hrubého fixního kapitálu, především viz. kap. 3.100.-3.127.

³ Více o korekčních úpravách viz. Gross National Income Inventory, 2002, ČSÚ - kap. 5.10.

- Klasifikace institucionálních sektorů (S)
- Klasifikace fixních aktiv (AN.11)
- Standardní klasifikace produkce (SKP)
- Odvětvová klasifikace ekonomických činností (OKEČ).

Pro potřeby TSA se využívají především dvě základní maticová schémata. První maticové schéma poskytuje údaje o THFK v členění podle typů fixních aktiv a odvětví. Druhé maticové schéma obsahuje údaje o THFK podle klasifikace SKP a OKEČ.

Jako doplňkový zdroj národního účetnictví se využívá struktura THFK (dopočtená data) zjištěná v oddílu A052 statistických výkazů.

Dopočtená data – oddíl A052 statistických výkazů

Jedná se o oddíl „Specifikace pořízeného dlouhodobého hmotného majetku bez pozemků a bez ložisek nerostných surovin“. Z této části výkazu lze následně zjistit podrobné kontingenční vazby o THFK podle odvětví a zároveň podle tzv. kódů aktiv. Tyto kódy vycházejí z Číselníku pro specifikaci dlouhodobého hmotného majetku, který je standardní součástí výkazů.⁴

3 PRACOVNÍ POSTUP

Práce na sestavení ukazatele THFK v CR je možné rozdělit do čtyř základních fází:

- a) Převzetí údajů ze statistických zjišťování v agregované podobě
- b) Metodologické a korekční úpravy pro potřeby CR
(mj. rozdělení podkladů o THFK na 3-m OKEČ, podle typu aktiv, rozlišení osobní a nákladní dopravy nebo hotelů a restaurací)
- c) Stanovení podílů CR
(kombinuje především význam a specifičnost jednotlivých aktiv pro CR a vymezení dané činnosti/odvětví ve vztahu k CR.⁵)
- d) Tvorba výstupních tabulek

4 CHARAKTER PUBLIKOVANÝCH DAT

Podoba výstupních tabulek se jistým způsobem odlišuje od ostatních tabulek dodávek a užití, protože není využito vertikální dělení na produkty, ale pouze na jednotlivé oddíly klasifikace aktiv. Horizontálně jsou tabulky rozděleny dle jednotlivých charakteristických odvětví cestovního ruchu (12 základních odvětví), odvětví související s cestovním ruchem a odvětví nespécifická pro cestovní ruch jsou uváděna samostatně. Tabulky tak přehledně znázorňují THFK v kontextu celého národního hospodářství. Obecný tvar výstupů je určen platným manuálem TSA.

Hodnoty jsou v běžných cenách.

⁴ Číselník pro specifikaci dlouhodobého hmotného majetku vychází ze Standardní klasifikace produkce (SKP) a pro stavební díla z Klasifikace stavebních děl (CZ-CC).

⁵ Odvětví jsou s ohledem na tabulky nabídky TSA T5 a TSA T6 rozlišena na charakteristická, související a nespécifická pro CR.

5 ZÁKLADNÍ POJMY A DEFINICE

Tvorba hrubého fixního kapitálu (P.51) zahrnuje pořízení a úbytky hmotných (P.511) a nehmotných fixních aktiv (P.512) a zvýšení hodnoty nevyráběných nefinančních aktiv (P.513). Pořízení fixních aktiv tvoří nové investice, investice ve vlastní režii, rekonstrukce, modernizace, nákupy a bezplatná nabytí stávajícího dlouhodobého majetku. Úbytky fixních aktiv představují prodeje a bezplatná předání stávajícího dlouhodobého majetku. Z tvorby hrubého fixního kapitálu jsou vyloučeny výdaje na pořízení dlouhodobých hmotných fixních aktiv v hodnotě nižší než 20 tis. Kč a jsou přičteny výdaje na pořízení drobného hmotného majetku nad 20 tis.Kč, který není dlouhodobým hmotným majetkem, předměty dlouhodobé spotřeby nakoupené domácnostmi (ale pořízení obydlí se zahrnuje), předměty nakupované vládou pro vojenské účely (civilně nepoužitelné), výdaje na výzkum a vývoj a podobně.⁶

Nefinanční aktiva (AN) zahrnují vyrobená a nevyráběná aktiva. **Vyrobená aktiva (AN.1)** jsou: fixní aktiva (AN.11), zásoby (AN.12) a cennosti (AN.13).

Fixní aktiva (AN.11) zahrnují hmotná fixní aktiva (AN.111) a nehmotná fixní aktiva (AN.112). Hmotná fixní aktiva představují budovy a stavby, stroje a zařízení, pěstovaná aktiva. Mezi nehmotná fixní aktiva je klasifikován geologický průzkum, počítačové programové vybavení, původní kulturní a umělecká díla.

Nevyráběná aktiva (AN.2) představují hmotná nevyráběná aktiva (AN.21), tj. půdu, podzemní zdroje, nepěstované biologické zdroje a vodní zdroje a nehmotná nevyráběná aktiva (AN.22), např. patenty nebo nakoupenou dobrou pověst (goodwill).

---

⁶ Přesné vymezení pojmu viz. ESA 1995 – kap. 3.102.-3.111.